

วิชาพลังงานกับชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง สเปกตรัมคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

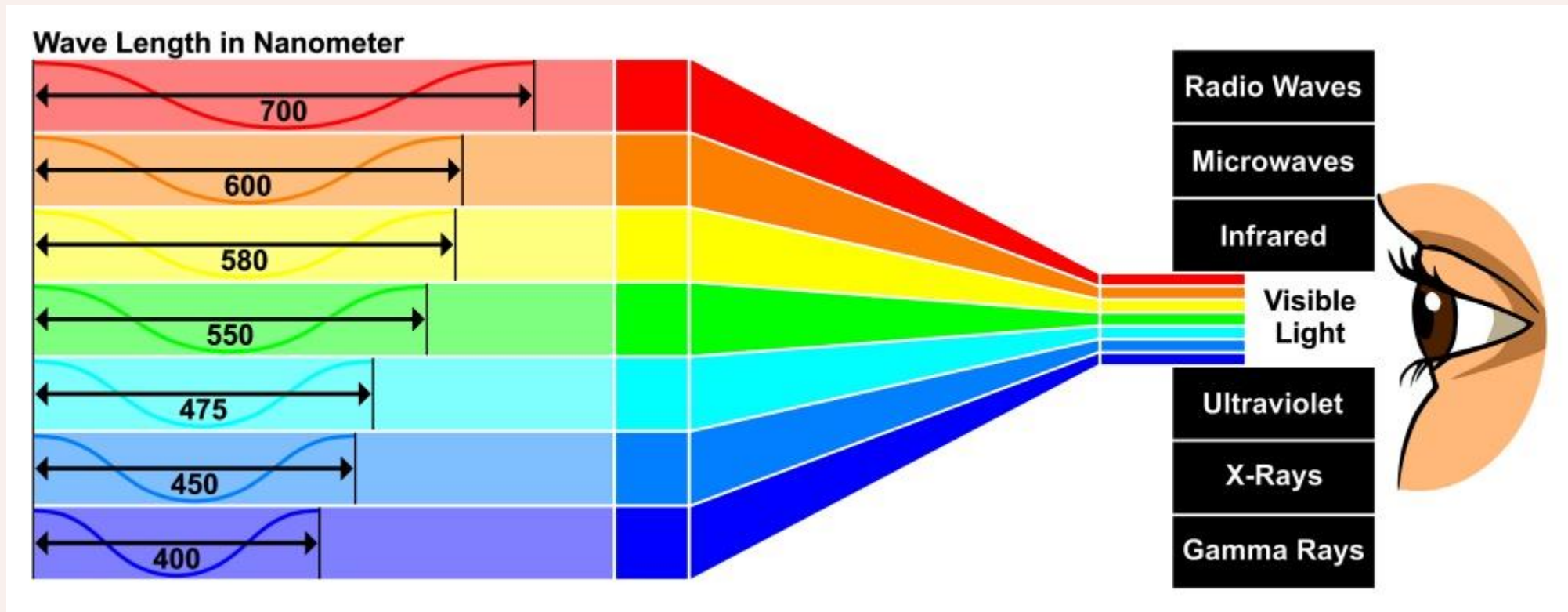
ม สังวาลย์ ฤทธิโพธิ์

สเปกตรัมคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

เรียงลำดับจาก คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีความถี่น้อยที่สุด ไปหา คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีความถี่มากที่สุด จะเรียงได้ดังนี้

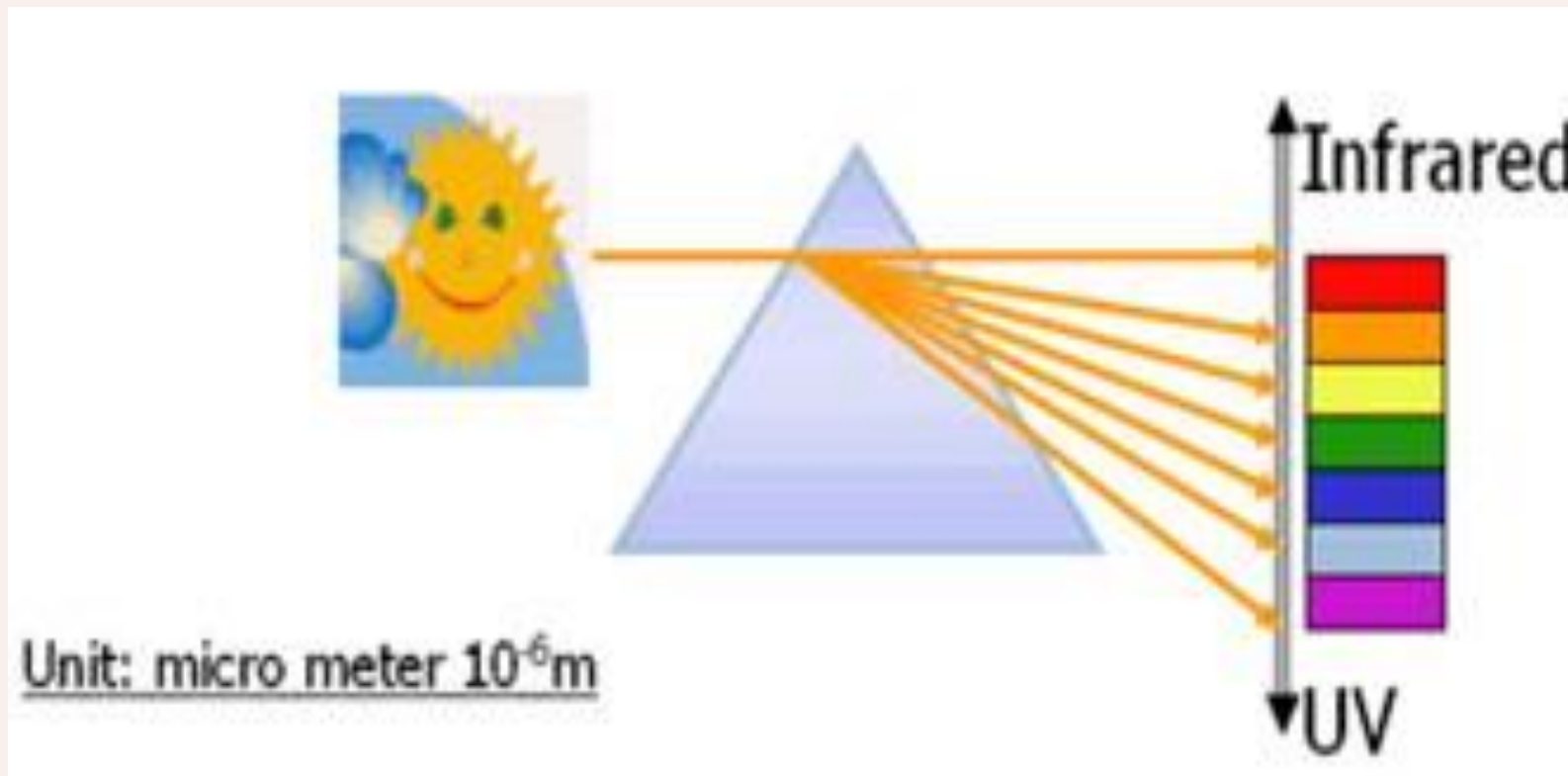
คลื่นวิทยุ < ไมโครเวฟ < อินฟราเรด < แสง < อัลตราไวโอเล็ต < รังสีเอกซ์ < รังสีแกมมา

สเปกตรัมคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

ความถี่และพลังงานของคลื่นแสงมาก ไปหา ความถี่และพลังงานของคลื่นแสงน้อย และจากน้อย ไปหาความยาวคลื่นมาก จะเรียงได้ดังนี้

ม่วง > คราม > น้ำเงิน > เขียว > เหลือง > ส้ม > แดง

คลื่นวิทยุ (radio wave)

เป็นสเปกตรัมหนึ่งในคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ที่มีความถี่น้อยที่สุด มีความยาวคลื่นในสูญญากาศมากที่สุด คลื่นวิทยุที่ใช้ในการรับส่งสัญญาณวิทยุ และโทรทัศน์มี 2 ระบบ ได้แก่

1. คลื่นวิทยุระบบเอเอ็ม เป็นการผสมคลื่นวิทยุ (คลื่นพาหะ) กับคลื่นเสียง โดยสัญญาณเสียงจะบังคับให้แอมพลิจูดของคลื่นพาหะเปลี่ยนแปลงไป แต่ความถี่เท่าเดิม สามารถสะท้อนในชั้นบรรยากาศ

ไอโอโนสเฟียร์ ได้ดี

1. คลื่นวิทยุระบบเอฟเอ็ม เป็นการผสมสัญญาณเสียงเข้ากับคลื่นวิทยุ (คลื่นพาหะ) โดยให้ความถี่ของคลื่นพาหะเปลี่ยนแปลง แต่แอมพลิจูดเท่าเดิม คลื่นวิทยุระบบเอฟเอ็มซึ่งมีความถี่สูงและผู้รับต้องตั้งสายอากาศให้สูงเพื่อรับสัญญาณ

ไมโครเวฟ (microwave)

เป็นสเปกตรัมหนึ่งของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ที่มีความถี่ระหว่างคลื่นวิทยุกับรังสีอินฟราเรด นำไปใช้ประโยชน์ในการโทรคมนาคม เช่น ใช้ในการรับ-ส่งสัญญาณดาวเทียม ใช้ในระบบเรดาร์ตรวจจับวัตถุเคลื่อนที่ เช่น เครื่องบิน เรือดำน้ำ ใช้ในเตาไมโครเวฟ โดยทำให้โมเลกุลของน้ำ และน้ำมันในอาหาร เกิดการสั่นจนกลายเป็นความร้อนในการปรุง หรืออุ่นอาหาร

รังสีอินฟราเรด (infrared)

รังสีอินฟราเรด หมายถึง สเปกตรัมของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ที่มีความถี่ต่ำกว่าแสงสีแดง มีประโยชน์และสมบัติดังนี้

1. วัตถุร้อนจะแผ่รังสีอินฟราเรดที่มีความยาวคลื่นสั้นกว่า 100 ไมโครเมตร
2. รังสีอินฟราเรดสามารถทะลุผ่านเมฆหมอกที่หนาที่บ ได้มากกว่าแสงธรรมดา
3. ใช้ในการถ่ายภาพพื้นโลกจากดาวเทียม เพื่อการศึกษาการแปรสภาพของป่าไม้ การอพยพเคลื่อนย้ายที่ของฝูงสัตว์
4. ใช้ในระบบควบคุมรีโมทคอนโทรล
5. ใช้ในการส่งสัญญาณด้วยเส้นใยนำแสง
6. ภาพที่ถ่ายด้วยกล้องถ่ายภาพรังสีอินฟราเรด บริเวณที่เป็นสีดำหรือสีน้ำเงิน จะเป็นบริเวณที่อุณหภูมิต่ำ ส่วนบริเวณที่เป็นสีขาวหรือสีแดง จะเป็นบริเวณที่มีอุณหภูมิสูง

ไมโครเวฟ (microwave)

เป็นสเปกตรัมหนึ่งของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ที่มีความถี่ระหว่างคลื่นวิทยุกับรังสีอินฟราเรด นำไปใช้ประโยชน์ในการโทรคมนาคม เช่น ใช้ในการรับ-ส่งสัญญาณดาวเทียม ใช้ในระบบเรดาร์ตรวจจับวัตถุเคลื่อนที่ เช่น เครื่องบิน เรือดำน้ำ ใช้ในเตาไมโครเวฟ โดยทำให้โมเลกุลของน้ำ และน้ำมันในอาหาร เกิดการสั่นจนกลายเป็นความร้อนในการปรุง หรืออุ่นอาหาร

รังสีอัลตราไวโอเล็ต (ultraviolet)

หมายถึง คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีค่าความถี่สูงกว่าแสงสีม่วง มีประโยชน์และสมบัติดังนี้

1. ช่วยในการสร้างวิตามินดี ที่ช่วยในการดูดซับแคลเซียมให้แก่ร่างกาย
2. ใช้ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงเอกสาร เช่น ธนบัตร ลายมือชื่อในสมุดธนาคาร
3. ใช้ฆ่าเชื้อโรคในโรงพยาบาล หรือโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร
4. ใช้ในการตรวจพิสูจน์สารคัดหลั่งจากร่างกาย เช่น คราบเลือด คราบอสุจิ ปัสสาวะ เหงื่อ น้ำลาย
5. ใช้ในการลอกท่อแมลงเพื่อช่วยในการผสมเกสรดอกไม้

แต่การได้รับรังสีอัลตราไวโอเล็ตในปริมาณมาก อาจก่อให้เกิดมะเร็งผิวหนัง และทำให้ดีเอ็นเอถูกทำลาย

ประโยชน์ของรังสีเอกซ์

รังสีเอกซ์เป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีอำนาจทะลุผ่านสูงจึงสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายด้าน

- ใช้ตรวจสอบรอยร้าวของส่วนประกอบสิ่งก่อสร้าง
- ใช้ตรวจหาอาวุธหรือระเบิดในกระเป๋าเดินทางบริเวณด่านตรวจคนเข้าเมือง
- ใช้ตรวจดูอวัยวะภายในและใช้รักษาโรคมะเร็งหรือใช้ในการศึกษาการจัดเรียงตัวของอะตอมในผลึก

รังสีแกมมา

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีอันตรายมากที่สุดคือรังสีแกมมา เนื่องจากเป็นคลื่นที่มีพลังงานมากที่สุดจึงสามารถทำลู่ทะลุวงสิ่งต่างๆ ได้ดีแต่เราก็สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ได้ เช่น

- การใช้รังสีแกมมาจากการสลายตัวของโคบอลต์ - 60 เพื่อรักษาโรคมะเร็ง
- การใช้รังสีแกมมาจากการสลายตัวของไอโอดีน -1-3-1 เพื่อรักษาโรคคอพอก
- นำไปใช้ในการตรวจสอบรอยร้าวและรอยร้าวของเครื่องใช้ที่ทำจากโลหะ
- ใช้ในการศึกษาการดูดซึมของแร่ธาตุของรากพืชและการสังเคราะห์แสง
- ใช้ในการรักษาโรคพืช ใช้เปลี่ยนแปลงพันธุ์พืชบางชนิด
- ใช้ฉายลงบนผลการเกษตรบางชนิดเพื่อให้เก็บรักษาผลผลิตไว้ได้เป็นเวลานาน

สวัสดีค่ะ

